

Na zapadnom Balkanu moglo bi se otvoriti milijun radnih mjesta

Jutarnji list, 23.9.2013. godine

Autor: Nikolina Šajn

Preduvjet za ispunjenje ovog cilja je ukidanje carina u poljoprivredi te prepreka u kretanju radnika, uz međusobno priznavanje diploma

Milijun novih radnih mjesta, od čega 300.000 za visokoobrazovane stručnjake, moglo bi se otvoriti u regiji Zapadnog Balkana do 2020. ako se vlade budu držale strategije koja predviđa ukidanje carina u poljoprivredi, postupno ukidanje prepreka za slobodno kretanje radnika i međusobno priznavanje diploma.

Strategiju Jugoistočna Europa 2020. izradilo je Vijeće za regionalnu suradnju (RCC) iz Sarajeva, a kao vanjski konzultanti angažirani su stručnjaci Bečkog instituta za međunarodnu ekonomiju, uključujući Vladimira Gligorova, i ovaj je tjedan predstavljena i u Zagrebu.

Strategija je svojevrsan odgovor regije - uz Hrvatsku, tu su BiH, Crna Gora, Kosovo, Srbija, Makedonija i Albanija - na strategiju Europa 2020., kojom EU želi stvoriti pametnu, održivu, uključivu i energetske čistu ekonomiju u kojoj bi zaposlenost bila 75 posto, u istraživanje i razvoj ulagalo bi se tri posto BDP-a, 20 posto energije dobivalo bi se iz obnovljivih izvora, a 20 milijuna ljudi manje živjelo bi u siromaštvu.

Jugoistočna Europa za to bi vrijeme pokušala svoju zaposlenost podići sa sadašnjih 39,5 na 44,4 posto te ubrzati razvoj kako bi se do 2020. godine prosječni BDP po stanovniku povećao sa 36,4 na 44 posto prosjeka EU. Poticale bi se regionalna trgovina i investicije, a regija bi se pokušala na globalnom tržištu, umjesto jeftinom radnom snagom, natjecati inovacijama i kompetentnom radnom snagom. Povećala bi se i konkurentnost privatnog sektora te bi se ulagalo u zelenu energiju.

Politički potezi

- Ciljevi su ambiciozni i mi stojimo iza toga da bismo, ako se ispune svi ciljevi ove strategije, kao rezultat imali oko milijun radnih mjesta. Hoće li to biti moguće, ovisi o puno stvari, prvenstveno o političkoj podršci za implementaciju ove strategije, o resursima na raspolaganju za njenu implementaciju, o kapacitetima koje mi imamo. Mi zaista ne sumnjamo da će, ako se provedu mjere, one imati pozitivan utjecaj na ekonomski razvoj. Hoće li to biti milijun radnih mjesta ili 900 tisuća, ne treba cjepidlačiti - kaže koordinator projekta Sanjin Arifagić iz RCC-a.

Kako bi to moglo izgledati, pojasnio je na primjeru automobilske industrije koja se, uz turizam i agrobiznis, pokazala kao jedan od tri sektora koje većina država u regiji smatra da bi trebali postati prioriteta.

U regiji bi se mogle ukinuti carine i druge prepreke u trgovini sirovinama, poluproizvodima i gotovim proizvodima industrije autodijelova, liberalizirati i integrirati tržište usluga potrebnih u

toj industriji, a na regionalnoj bi se razini identificirala i deficitarna zanimanja u automobilskom sektoru, prilagodili obrazovni programi te se olakšalo priznavanje kvalifikacija u određenim profesijama.

Sastanci vicepremijera

Uz hrvatsku istočnu granicu nastalo bi svojevršno područje slobodne trgovine koje bi išlo još dalje od CEFTA-e. U potpunosti bi se liberalizirala trgovina poljoprivrednim proizvodima na koje bi se eliminirale kvote i carine, a dodatno bi se u trgovini uklonile i tehničke, sanitarne i fitosanitarne prepreke. Smanjila bi se ograničenja u trgovini uslugama, a u regiji bi konačno trebalo profunkcionirati i jedinstveno tržište za javnu nabavu.

Zemlje u regiji svojim bi obrazovnim sustavima poticale razvoj kompetencija koje trebaju gospodarstvu, posebice učenjem kroz rad, a standardizirale bi se kvalifikacije i uklonile prepreke za njihovo priznavanje širom regije.

Predviđena su i pojačana ulaganja u inovacije i kreativnu industriju na svim razinama, pa se tako spominje i osnivanje regionalnog filmskog fonda koji bi omogućio lakše povlačenje novca iz europskih fondova. Na svim razinama obrazovanja poticalo bi se poduzetništvo, a sveučilišta bi se poticala na komercijalno primjenjiva istraživanja, posebice na području čiste i pametne tehnologije.

Provedbu strategije, koja bi trebala početi već 1. siječnja 2014., koordinirat će upravni odbor koji će činiti zamjenici premijera, a sastajat će se jednom godišnje. Strategija predviđa i koordinacije ekonomskih politika gdje bi se provjeravalo što je učinjeno i što treba učiniti.

No, koliko će u svemu tome moći sudjelovati i Hrvatska, još nije jasno jer su neke od mjera u koliziji s našim članstvom u EU. Ministarstvo ekonomije skuplja komentare resornih ministarstava kako bi se utvrdila područja u kojima Hrvatska može sudjelovati.

- Za Hrvatsku je ključni strateški okvir Europa 2020., ali naravno, budući da smo mi jedan od glavnih aktera u ovoj regiji, aktivno podupiremo i razvoj regije. Hrvatska može aktivno sudjelovati i u implementaciji ove strategije na onim područjima gdje u cijelosti postoji usklađenost s ciljevima koje je preuzela kao članica EU u sklopu strategije Europa 2020., na područjima koja se tiču inovacija, istraživanja, razvoja i održivosti - rekla je pomoćnica ministra gospodarstva Sabina Škrtić.

Je li brojka realna?

Koliko je realno da strategija zaživi i uistinu proizvede milijun radnih mjesta?

- Ja sam osoba od brojki pa volim vidjeti kako se do nekog milijuna došlo. Uzmite u obzir da je ovdje nekoliko zemalja, da je uzeto dugačko razdoblje i da to možda, kada bismo stavili u prosjek i podijelili po zemljama, ne bi bilo fascinantno. Ali, jedna stvar je neizbježna: svaka država mora voditi računa o razini zaposlenosti. Dakle, ona mora biti 64, 65 posto. Europa je definirala željenu zaposlenost od 70 posto, ali to su matematički makroekonomski parametri od

kojih ne možemo pobjeći. U redu je da postavimo ciljeve, ali je važnije definirati plan aktivnosti koji ih prati - kaže Škrtić.

<http://www.jutarnji.hr/na-zapadnom-balkanu-moglo-bi-se-otvoriti-milijun-radnih-mjesta/1127912/>